

HFR és tűzjelző

A tűzjelző rendszerek és a hő- és füstelvezető berendezések kapcsolódási pontjai az előírások, az épület tűzvédelmi koncepciója, a lehetséges műszaki megoldások és a használat szempontjából.

Nagy Katalin tűzvédelmi szakmérnök

Lakitelek, 2015. szeptember 7-8.

IV. Lakiteleki Tűzvédelmi Szakmai Napok

Füstmentesen

Szerkezet, berendezés, rendszer

hő és füst elleni védelem: a tűz esetén fejlődő hő és füst terjedését korlátozó, az elvezetését és a füstmentesítést biztosító megoldások összessége,

Hő-és füstelvezetés történhet (90.§) (Fogalmak: 60. – 67.+ 70.)

Természetes (91.§) = szerkezettel

Gépi (92.§) = berendezéssel = ventilátor + légcsatorna

Természetest és gépit kombinálva

Mi az egész együtt? hő- és füstelvezető rendszer:

hő- és füstelvezető, légpótló szerkezetek, berendezések és azok működtetését biztosító megoldások és rögzítéseik összefüggő rendszere, a beépített tűzjelző berendezés kivételével, *(és még a füstszakaszolás eszközei)*

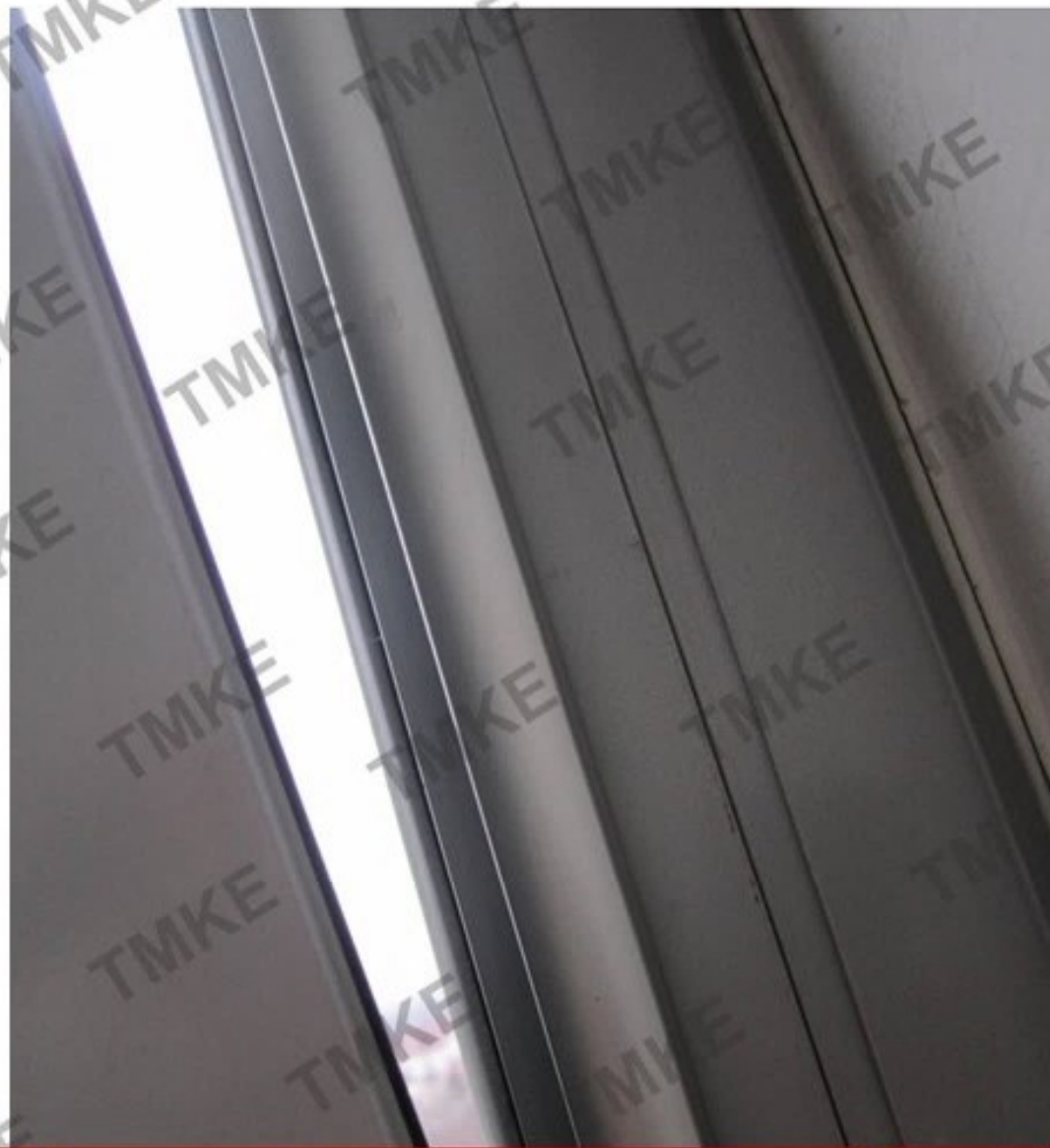
hő- és füstelvezető szerkezet: olyan szerkezet, amely tűz esetén nyitott állapotában lehetővé teszi a hő és füst természetes úton történő kiáramlását a szabadba,

hő- és füstelvezető berendezés: olyan berendezés, amely tűz esetén a hő és füst szabadba áramlását gépi úton, kényszeráramoltatással biztosítja.

Szabálytalan – használati problémák

Ablak „automatizálás” I.

Tipikus beépítési hely: folyosó vége, mennyezethez feltolt, oldalfalához kifutó ablak, befelé bukó nyitás.

Nem funkcionál – nincs megfelelő nyílásfelület, hő- füst nem megy ki.

Szabálytalan — használati problémák

Ablak „automatizálás” I.

**Vezérlése:
Nem alak- és
funkció tartó.**

HŐ- ÉS FÜSTELVEZETŐ
ABLAK VEZÉRLŐGOMB

VESZÉLY ESETÉN
A PIROS GOMBBAL
LEHET MŰKÖDÉSBE HOZNI

Szabálytalan — használati problémák

Ablak „automatizálás” I.

Így aztán
végsőképp nem
funkcionál.

Szabálytalan — használati problémák

Ablak „automatizálás” II.

Tipikus beépítési hely: folyosó vége, befelé nyílna, ha a motor nem szakadt volna le az ablakkeretről.

Szabálytalan — használati problémák

Ablak „automatizálás” III.

Vezérlése:
Nem
alak- és
funkció tartó.

Tipikus beépítési hely: előtér, befelé nyílik, és záródna is, ha a zsanérozás bírná a terhelést és az ablakszárny nem szállna le.

Szabálytalan – műszaki problémák

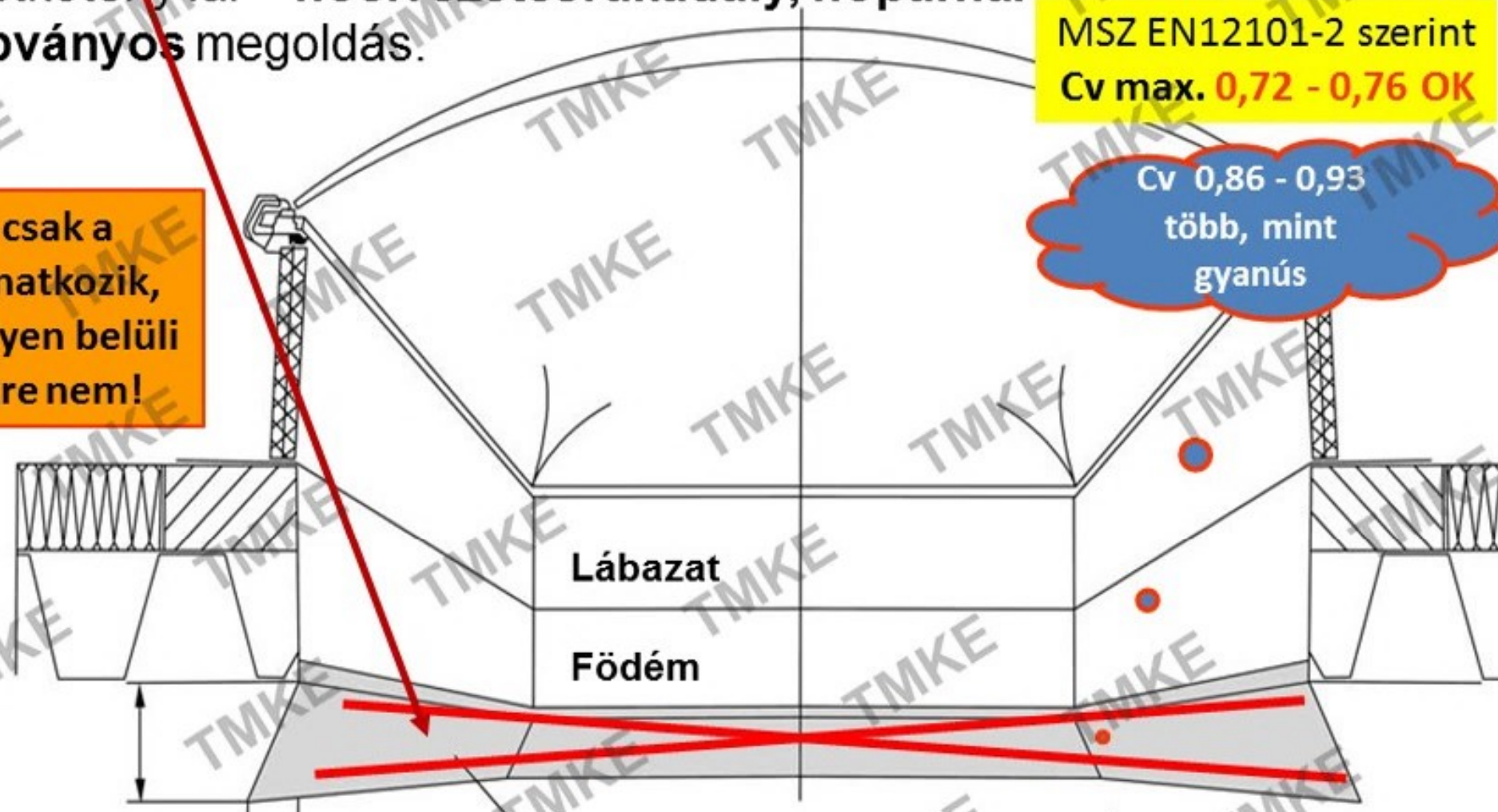
Speciális „ED” lábazat”, „Szoknyás” kupola,
Pontérzékelők kiosztásánál nem ismert akadály
„Kvázi” füstkötély fal – hőelvezetési akadály, hőpárna.
Nem szabványos megoldás.

MSZ EN12101-2 szerint
Cv max. 0,72 - 0,76 OK

Cv 0,86 - 0,93
több, mint
gyanús

Tanúsítás csak a
kupolára vonatkozik,
más építményen belüli
kiegészítőkre nem!

Füstelvezető speciális
kürtőelem födém alá szerelve

Szabálytalan – műszaki problémák

- Nem megfelelő szabad nyílásfelület.
- Nem megbízható rögzítés – motor kiszakad a keretből
- Nem megfelelő zsanérozás – ablakszárny leszáll
- Nem megfelelő vezérlés – nem „tűzálló”; bekötetlen kábelek
- Nem megfelelő kupola – nem szabványos; hőpárna

Jogszabályi háttér kialakítása:

biztonság

Biztonság

Ablak + motor így nem hő- és füstelvezető szerkezet.

Megoldás:

- egyben vizsgált szerkezetek
- tetőre és homlokzatra
- **OTSZ szerint** (9 követelmény jelenik meg az OTSZ-ben)

Fő követelmények: a szabvány a vizsgálat módját is rendezi

- megbízhatósági nyitási ciklusok száma $Re\ 1000/300 + 10000$ ha szellőztető is – **teszteléskor ennyiszor nyitják alkatrész csere nélkül, (pl. motor, munkahenger, zsanér csere nélkül)**
- hővel szembeni ellenállás $B = 300\ ^\circ C$ – **alaktartás, $300\ ^\circ C$, 30 perc kemencés vizsgálat**
- hő- és füstelvezető szerkezet átfolyási tényezőjét (Cv) vizsgálatokkal kell megállapítani – **elvezetés hatékonysága mért érték**
- Kivétel: Meglévő épület, meglévő nyílászáró füstelvezető szerkezetként való alkalmazása esetén – számított Cv érték

Biztonságos megoldások

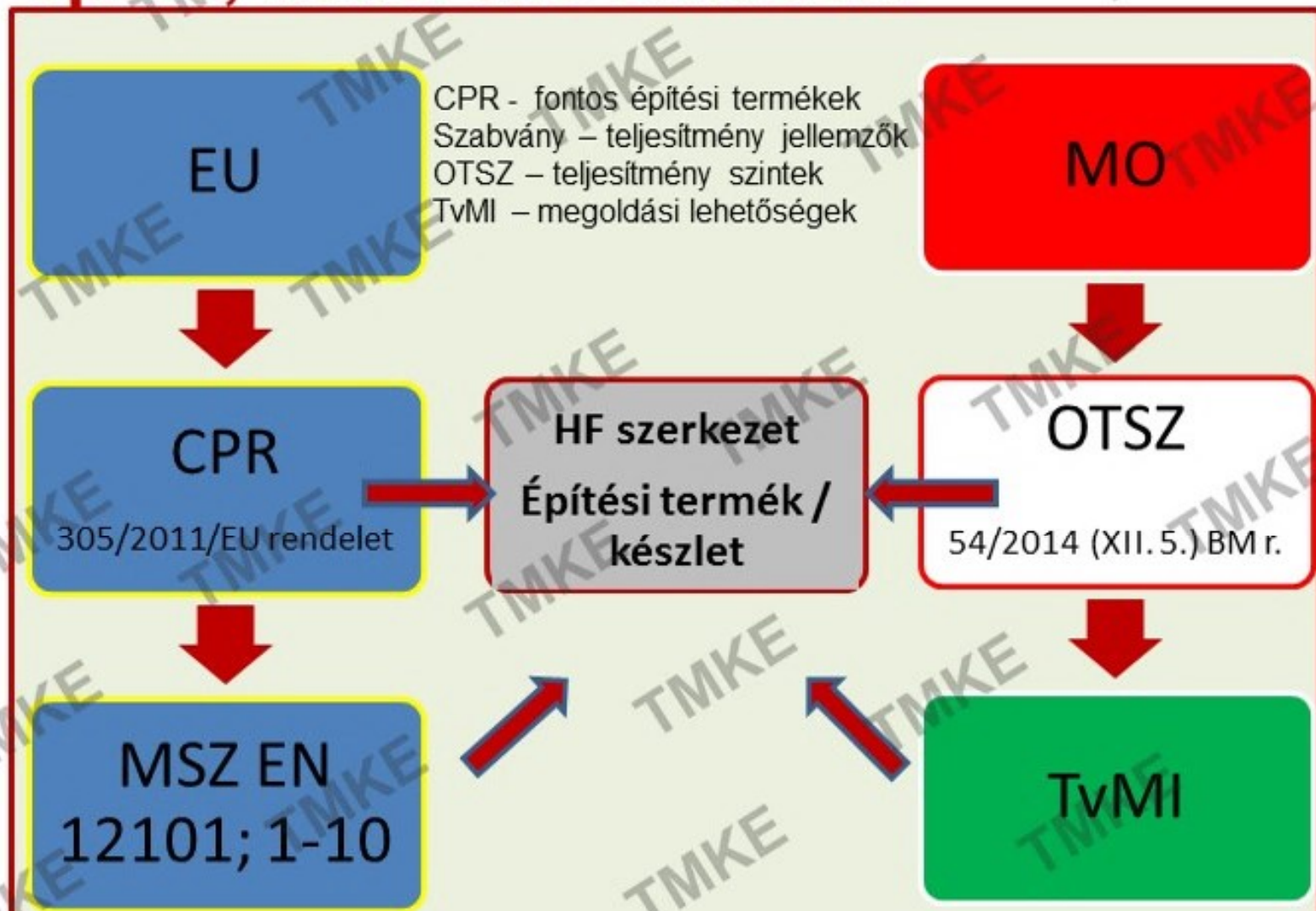
TvMI-nek megfelelő: ✓

TvMI-től eltérő: igazolni kell

az OTSZ követelményeinek való megfelelést
a szabvány vizsgálati módszereivel

pl.: egyben, egy gyártótól vizsgált szerkezet
1000/300 + 10000 db nyitás
300 °C, 30 perc alaktartás

Előírások – egymásra épülő, koherens rendszer

I. Építési termék / készlet

CPR

Harmonizált szabvány

EN 12101 - 2

„építési termék”: bármely olyan termék vagy készlet, amelyet azért állítottak elő és hoztak forgalomba, hogy építményekbe vagy építmények részeibe állandó jelleggel beépítsék, és amelynek teljesítménye befolyásolja az építménynek az építményekkel kapcsolatos alapvető követelmények tekintetében nyújtott teljesítményét (pl. tűzbiztonság)

„készlet”: egyetlen gyártó által, legalább két külön elemből álló együttesként forgalomba hozott építési termék, amelyet össze kell szerelni ahhoz, hogy az építménybe be lehessen építeni

Egyetlen gyártó a felelős az egységes szerkezetként, egyben vizsgált építési termék / készlet állandó teljesítményjellemezőjéért.

BIZTONSÁG és MEGFELELŐ MŰKÖDÉS

záloga

I. Építési termék / készlet

OTSZ

TvMI

Új építés: 91. § követelményeit kell teljesíteni - Egyetlen gyártó egységes szerkezetként, egyben vizsgált építési terméke / készlete a megfelelő

Meglévő épület: ... oldalfalba épített meglévő nyílászáró füstelvezető szerkezetként való alkalmazása esetén, ... alkalmazható a 9. mellékletben foglalt 2. táblázat szerinti átfolyási tényező, ha az alkalmazást az átalakítás mértékének, körének figyelembevételével a tűzvédelmi szakhatósággal egyeztetették.

Új építés:

OTSZ 91. § követelményeit kell teljesíteni - egyben vizsgált építési termék OK

Meglévő épület:

oldalfalba épített meglévő nyílászáró: + minősített működtető szerkezet – OK

oldalfalba épített új nyílászáró: OTSZ 91. § követelményeit kell teljesíteni - egyben vizsgált építési termék OK

tetőbe épített meglévő HF átalakítása

ha 2006. előtt gyártott - gyártó által elfogadott és igazolt megoldás OK

ha 2006. után gyártott - akkreditált labor által elfogadott és igazolt megoldás OK

tetőbe épített meglévő kupola utólag nem vonható be a HFR-be (csak oldalfali nyílászáró)

Poliszter

PCA
collás polycarbonát

Tűzjelző és HFR

A 28-as OTSZ-ben ez szerepelt:

„509. § (1) A beépített automatikus tűzjelző berendezés létesítése esetén, annak bármely jelére – a kézi jelzésadók jelének kivételével – a hő- és füstelvezető rendszernek automatikusan kell indulnia, továbbá a kézi indítás lehetőségéről is gondoskodni kell.”

Az új OTSZ 89. § (5) bekezdése azt mondja, hogy:

„Beépített tűzjelző berendezéssel védett helyiség hő és füst elleni védelmének eszközeit a beépített tűzjelző berendezésnek vezérelnie kell. A vezérlés nem aktiválódhat kézi jelzésadó jelére abban az esetben, ha a kézi jelzésadó jele nem szolgáltat egyértelmű, a hő és füst elleni védelem megfelelő működéséhez szükséges információt.”

Kell-e HFR az épületbe?

Alapkérdés, amit mindig fel kell tenni.

Aztán kételkedni, ha „nem” a válasz

- „nagy” / „sok” ember / „bonyolult” épület
- folyosó / lépcsőház / átrium
- pinceszinti helyiség .....

Alap probléma: tervezési fázisok szétcsúszása

Terv és dokumentáció készítés időpontja, fajtája eltérő

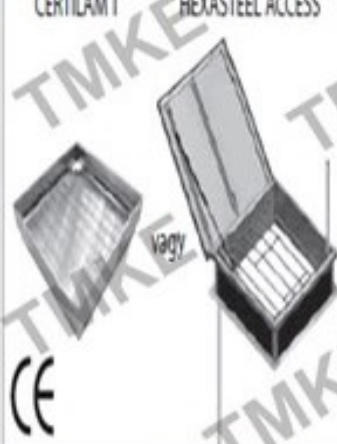
- építész
- tűzjelző tervező
- hő- és füstelvezetés

Ki, kivel, mikor, miről egyeztessen?

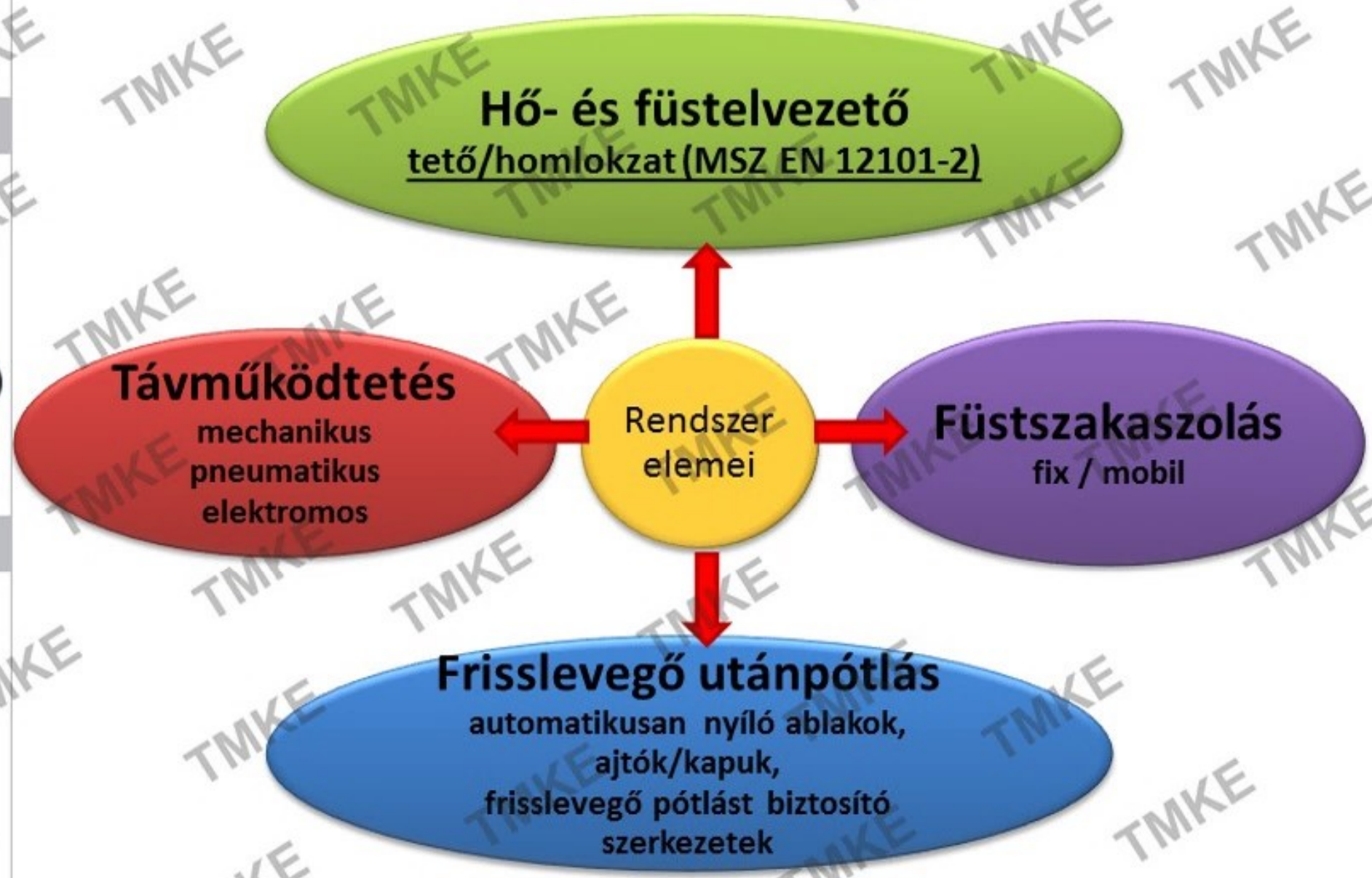
- építtető

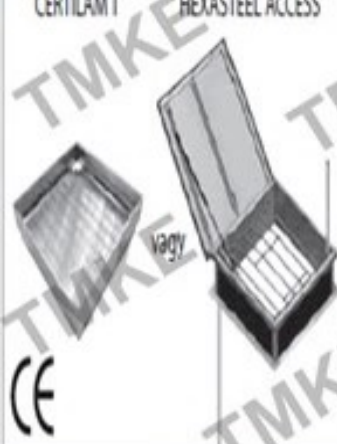
- építész *tervező*
- kivitelező
- hatóság
- tűzvédelmi *tervező*
- tűzjelző *tervező*
- beépített oltó *tervező*
- szakági *tervezők*
- hő- és füstelvezető (ki az igazi „gazdája”?, TUÉ, TUJ, gépész, kivitelező? már a rendszernek az összeállítása is problémás.) ...

A hő- és füstelvezető rendszer elemei

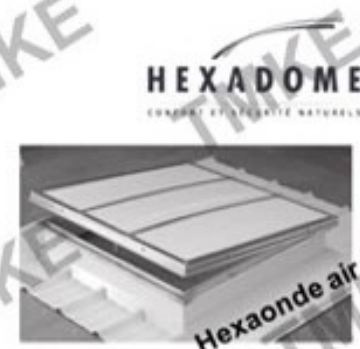
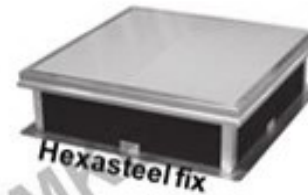

Funkció és működtetés – tetőn és homlokzaton

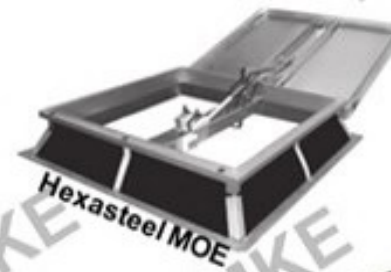
Funkció:

felülvilágító

szellőztető

füstelvezető

Működtetés:

mechanikus

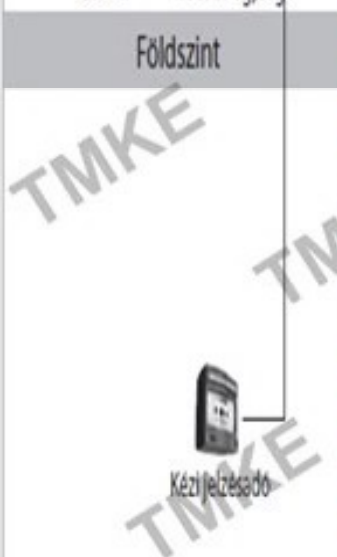
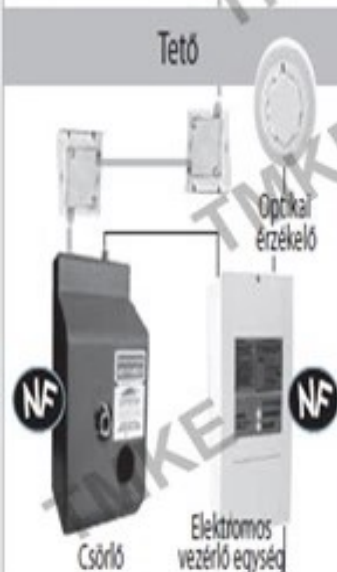
pneumatikus

elektromos

Nyitási módok – tetőn és homlokzaton

Nyitási módok	Nyitás indítója	
Automata (füstszakasz.)	Tűzjelző	
Önműködő (kakukktojás: füstelvezetőnkénti)	Thermoautomata Hőolvadó biztosíték	
Kézi (füstszakaszonkénti)	Csőrő CO ₂ -es szekrény HFR központ	

**A kézi
nyitás
nem ez.**

Működtetés és nyitás kapcsolata – tető és homlokzat

Mi van a „kupolában”
MŰKÖDTETÉS

Mi van a „falon”
NYITÁS

mechanikus

Gázrugós teleszkóp

pneumatikus

Pneumatikus munkahenger

elektromos

Elektromos motor

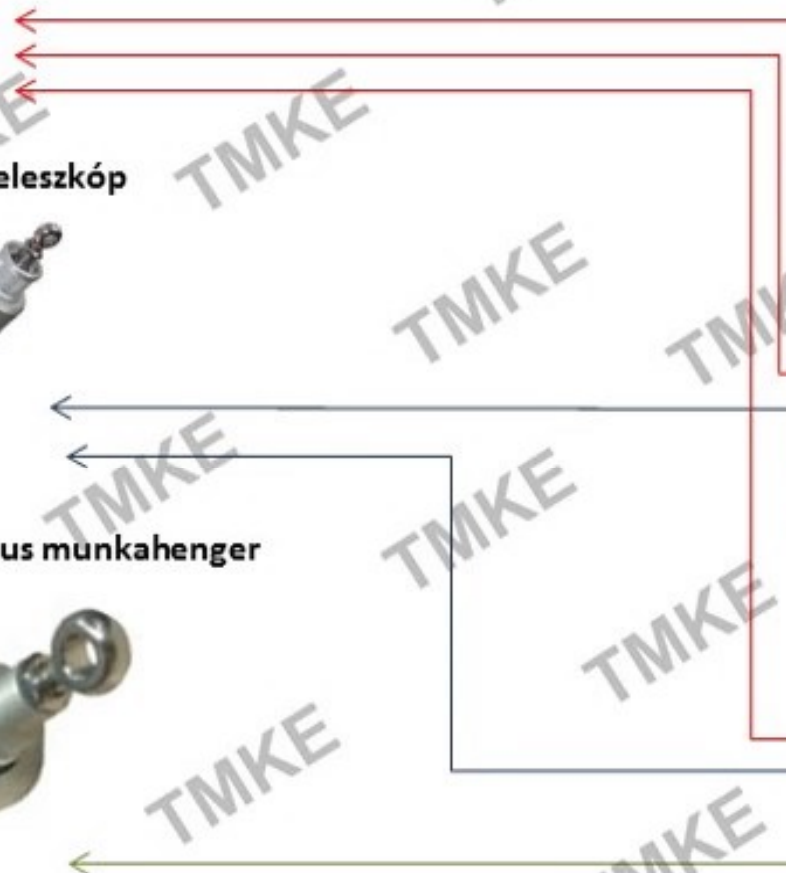
Csőrlő
- kupolánként egy

CO2-es vésznyitó
- füstszakaszonként

HFR központ
- több füstszakasz

Füstelvezető nyitása és a tűzjelző kapcsolata

Mi van a „falon”? Milyen jelet fogad? Milyen jelet ad?

Csőrlő

elektromágneses modul

24 V-os jel

(adás 3,5 W, elvétel 1,6 W)

**Nem tud jelzést visszaadni,
ha nagyon muszáj, kupolából
kell nyitásérzékelővel levenni**
Jellemzően lépcsőház, 1-1 kupola

CO2-es vésznyitó

elektromágneses modul

24 V-os jel

(adás 3,5 W, elvétel 1,6 W)

PED modul

Záró, vagy bontó kontakt

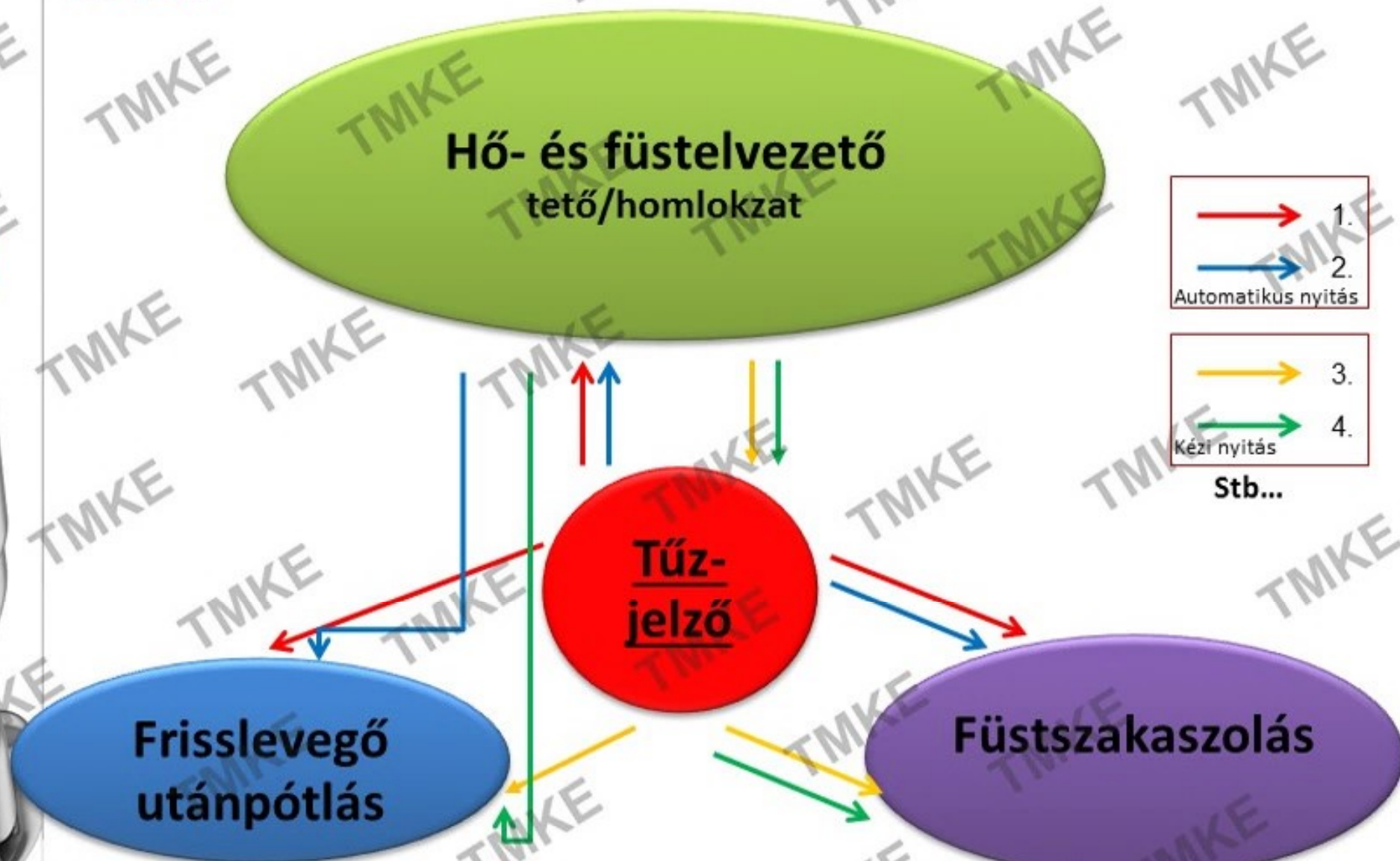
HFR központ

Fesz. mentes kontakt

Fesz. mentes kontakt

(esetleg 24 V-os jel, szekrény függő)

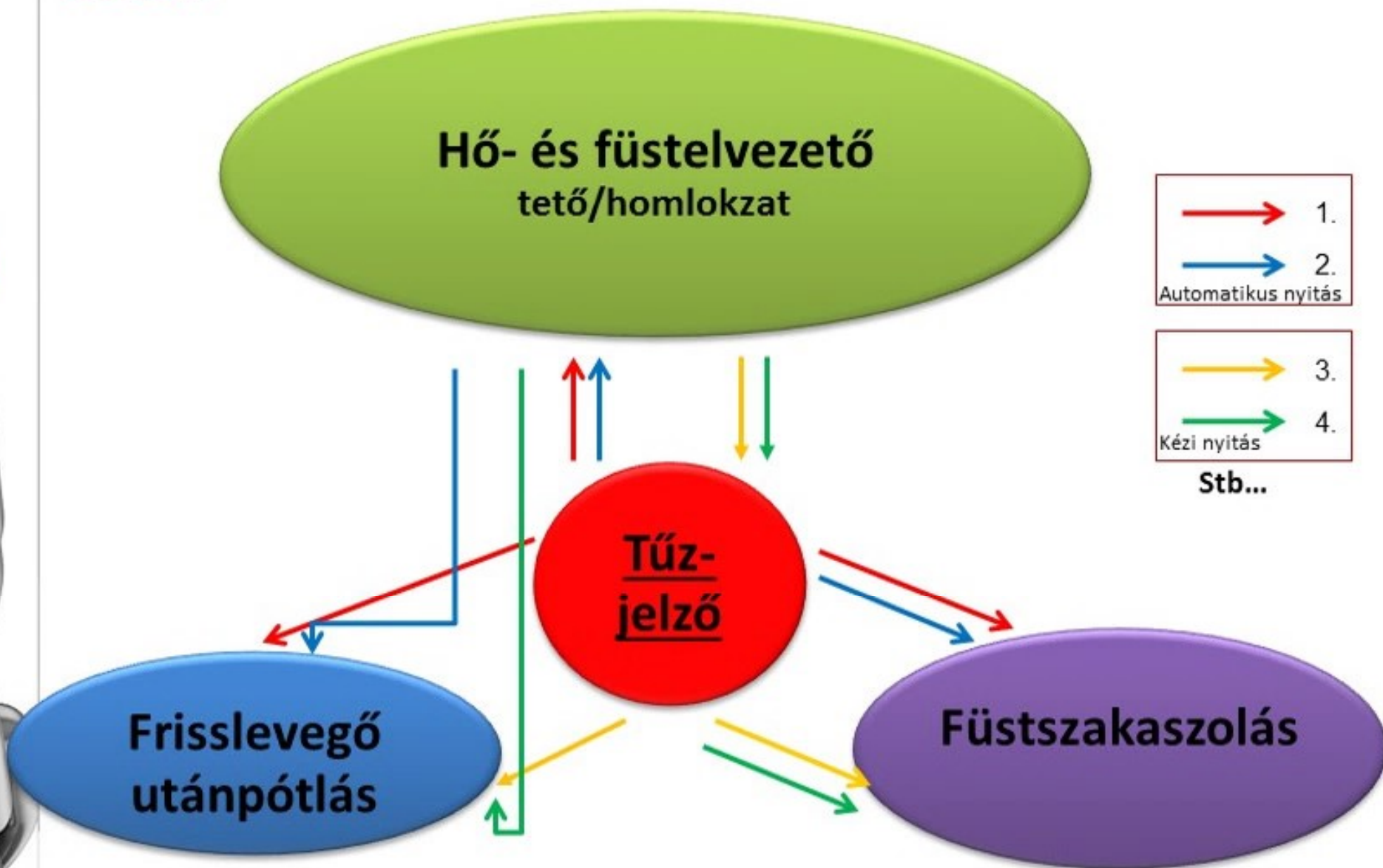
A hő- és füstelvezető rendszer elemei és a tűzjelző kapcsolata - automata és kézi nyitás esetén

Önműködő nyitás - "vésztartalék" tűzjelző megléte esetén.

A hő- és füstelvezető rendszer elemei és a tűzjelző kapcsolata - automata és kézi nyitás esetén

Önműködő nyitás - "vésztartalék" tűzjelző megléte esetén.

**Köszönöm a
megtisztelő figyelmet!**

Nagy Katalin tűzvédelmi szakmérnök
+ 36 20 364 1985 • **Ludor Kft.**
www.ludor.hu • ludor@ludor.hu